

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 14. novembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 196/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma “Par nodokļiem un nodevām” 26. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu no [datums];

1.2. apturēt Maksātnešpējas likuma 178. panta piemērošanu Pieteikuma iesniedzējas amatpersonai līdz brīdim, kad Satversmes tiesa pieņems nolēmumu lietā.

2. Apstrīdētā norma noteic: “Nodokļu maksājumus atbilstoši nodokļu deklarācijai, avansa maksājumu aprēķinam, kā arī citiem dokumentiem par maksājumiem budžetā vai pēc nodokļu administrācijas pārbaudes aprēķinātos nodokļu maksājumus (arī soda naudu), kuri nav samaksāti nodokļu likumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, un ar tiem saistīto nokavējuma naudu (turpmāk – nokavētie nodokļu maksājumi), kā arī izdevumus par nokavēto

nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā nodokļu administrācija piedzen bezstrīda kārtībā, pamatojoties uz lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot. Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – Dienests) [datums] nosūtīja brīdinājumu, ar kuru Pieteikuma iesniedzēja aicināta samaksāt nokavēto nodokļu maksājumu, jo konstatēta nodokļu parāda radījušā cita komersanta uzņēmuma pāreja Pieteikuma iesniedzējai. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, [datums] Dienests pieņēma lēmumu uzsākt nokavēto nodokļu maksājumu parāda piedziņu bezstrīda kārtībā. Nepiekrītot uzņēmuma pārejas faktam, Pieteikuma iesniedzēja par minēto lēmumu iesniedza sūdzību Dienesta ģenerāldirektoram, kurš sūdzību noraidīja. Savukārt ģenerāldirektora lēmumu Pieteikuma iesniedzēja pārsūdzēja Administratīvajā tiesā, kas pārsūdzēto lēmumu atzina par tiesisku, bet sūdzību noraidīja. Šis tiesas lēmums nav pārsūdzams. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar tai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu, jo ļauj cita komersanta nokavētos nodokļus maksājumus bezstrīdus kārtībā piedzīt no uzņēmuma ieguvēja, nevērtējot uzņēmuma pārejas esību pēc būtības.

Apstrīdētā norma vispārīgi regulē nokavēto nodokļu maksājumu bezstrīdus piedziņu. Taču tā tiešā veidā neregulē ne ar uzņēmumu pāreju saistītus jautājumus, ne Dienesta tiesības nodokļa parāda bezstrīda piedziņas procedūrā konstatēt arī uzņēmuma pāreju. Pieteikumā vairākkārt norādīts uz tiesu praksē balstītu apstrīdētās normas interpretāciju, proti, ka Dienestam ir tiesības nokavēto

nodokļu maksājumu bezstrīdus piedziņas kārtības ietvaros arī pieņemt lēmumu par attiecīgā nokavētā nodokļa maksājuma piedziņu no trešās personas, kas vienlaikus ar šādu lēmumu tiek atzīta par uzņēmuma ieguvēju parādnieka uzņēmuma pārejas ietvaros. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka šāda apstrīdētās normas interpretācija ir pretrunā Satversmes 105. pantam, kā arī uzskata, ka vienkāršota tiesas procedūra sūdzības kārtībā nenodrošina atbilstošu tiesas kontroli pār Dienesta konstatēto uzņēmuma pārejas faktu.

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka tiesa ir vērtējusi, vai Dienesta lēmumā ir pamatoti atzīts, ka ir notikusi uzņēmuma pāreja Komerclikuma 20. panta izpratnē un tādējādi Dienestam ir tiesības piedzīt nokavēto nodokļu maksājumu samaksu no Pieteikuma iesniedzējas. Pieteikumā minētie apsvērumi attiecas uz apstrīdētās normas piemērošanu, ar mērķi panākt no tiesas lēmuma atšķirīgu apstākļu izvērtējamu. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). Ņemot vērā, ka Pieteikuma iesniedzēja apstrīdētās normas neatbilstību Satversmei pamato galvenokārt ar tās interpretāciju un piemērošanu, kā arī pēc būtības nepiekrīt Dienesta un tiesas secinājumiem par uzņēmuma pārejas faktu, nav gūstams apstiprinājumu tam, ka tieši minētā tiesību norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu pieņemt pagaidu noregulējumu – apturēt Maksātnespējas likuma 178. panta piemērošanu Pieteikuma iesniedzējas amatpersonai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālās sūdzības gadījumā Satversmes tiesas likums noteic tikai vienu pagaidu tiesību aizsardzības līdzekli, proti, likuma 19.² panta piektajā daļā paredzēto tiesas nolēmuma izpildes apturēšanu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija lēmuma lietā Nr. 2007-10-*

0102 6. punktu). Likumdevējs Satversmes tiesas likumā nav paredzējis citus pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļus. Tiesību normas darbības apturēšana nav arī Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēts procesuāls jautājums, kuru Satversmes tiesa būtu tiesīga izlemt (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2015. gada 4. februāra lēmuma lietā Nr. 2015-03-01 5.–7. punktu*).

Līdz ar to šis lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 196/2025).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina